

Anyagvizsgálat I.

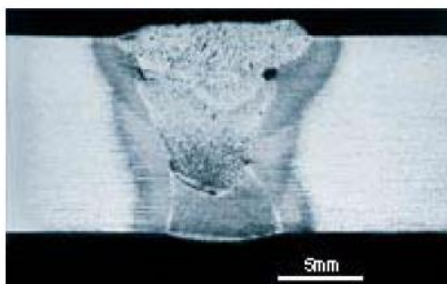
Roncsolásmentes eljárások

Anyagszerkezettan és anyagvizsgálat
BMEGEMTBGA1

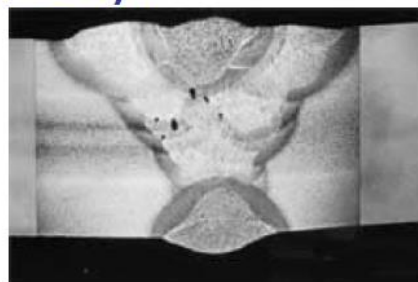
A hibák két nagy csoportba

Térfogati hibák 3D **sorolhatók** **Síkszerű hibák 2D**

Gázzárvány:

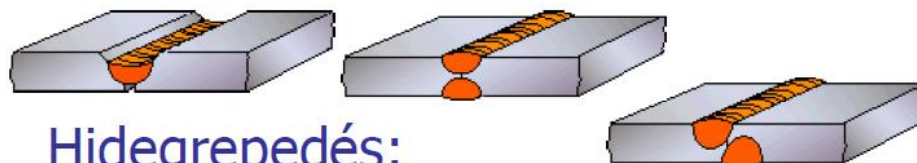

Salakzárvány:

Felületi hibák

Kötéshibák:

Hidegrepedés:

Teraszos repedés:

Kristályosodási repedés:

A hibák keletkezése

A gyártástechnológiai hibák az alkatrészek különböző gyártási fázisai során keletkezhetnek egészen az alapanyaggyártástól a késztermék utolsó technológiai folyamatáig.

Az üzemeltetés során keletkezett hibák általában anyaghibára (esetleg elcserélt anyagminőségre, anyagkeveredésre) illetve túlterhelésre vezethetők vissza.

Alapvető eljárások

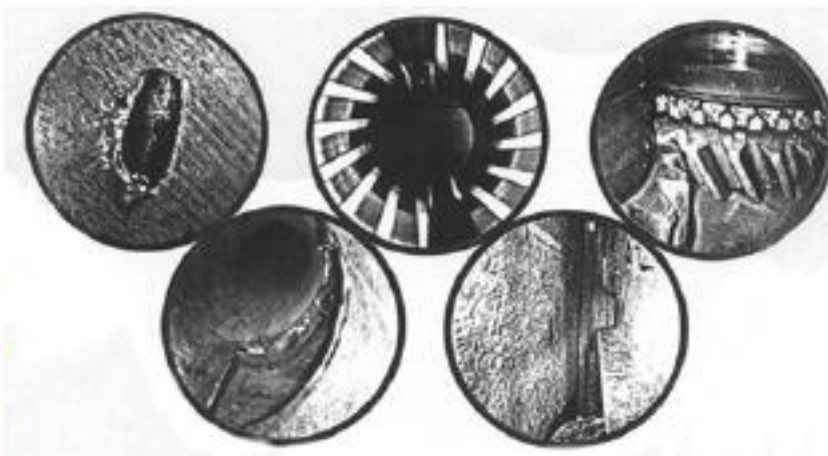
- Szemrevételezés (vizuális vizsgálat, VT)
- Folyadékbehatolásos vizsgálat (PT)
- Mágnesezhető poros vizsgálat (MT)
- Örvényáramos hibakereső vizsgálat (ET)
- Ultraszagos vizsgálat (UT)
- Radiográfiai vizsgálat (RT)

Szemrevételezés

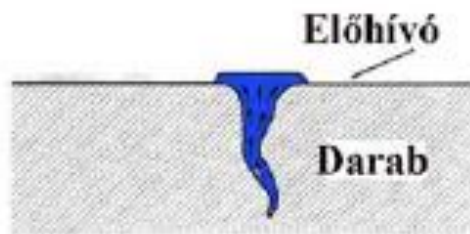
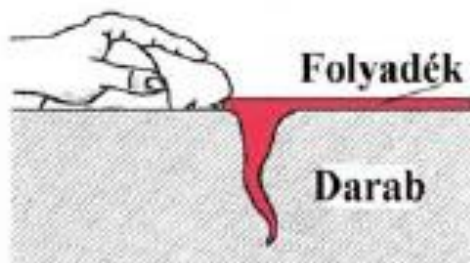
Merevszáras
endoszkóp
(boroszkóp)

Szemrevételezés

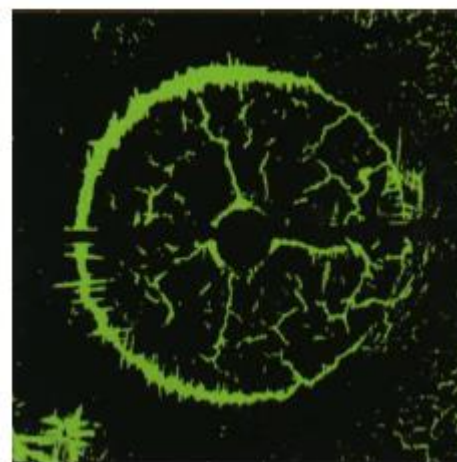
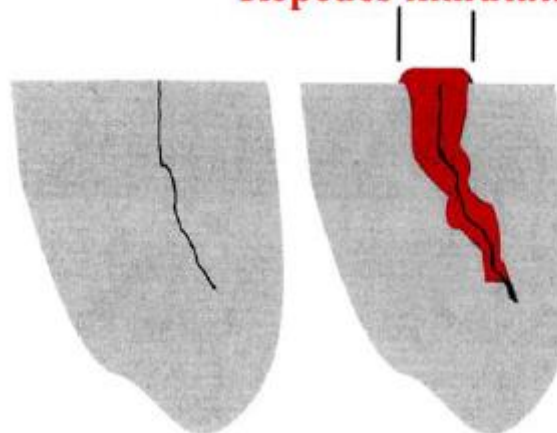

Üvegszálás endoszkóp (fibrescope)

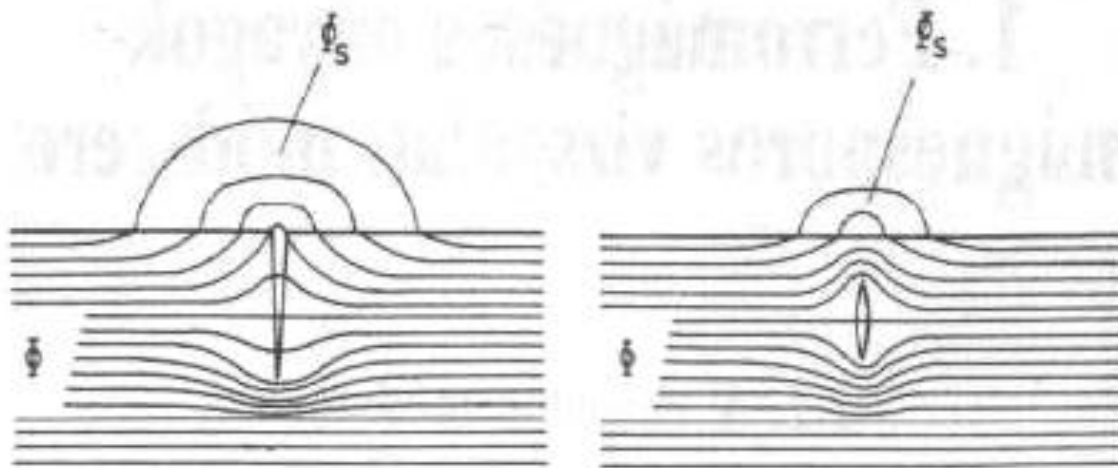
Folyadékbehatolási vizsgálat

Repedés kimutatása

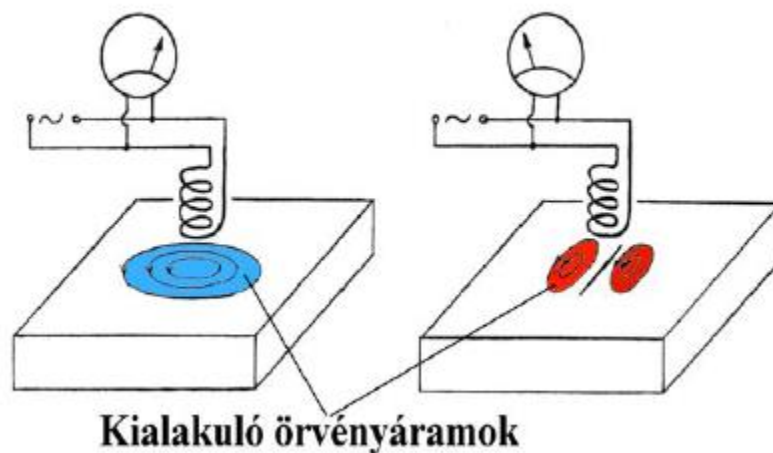
Mágneporos vizsgálat

A hibák az anyagban létrehozott mágneses tér erővonalait eltérítik, az így kialakult szórt fluxust a felületre felvitt ferromágneses por sűrűsödése jelzi.

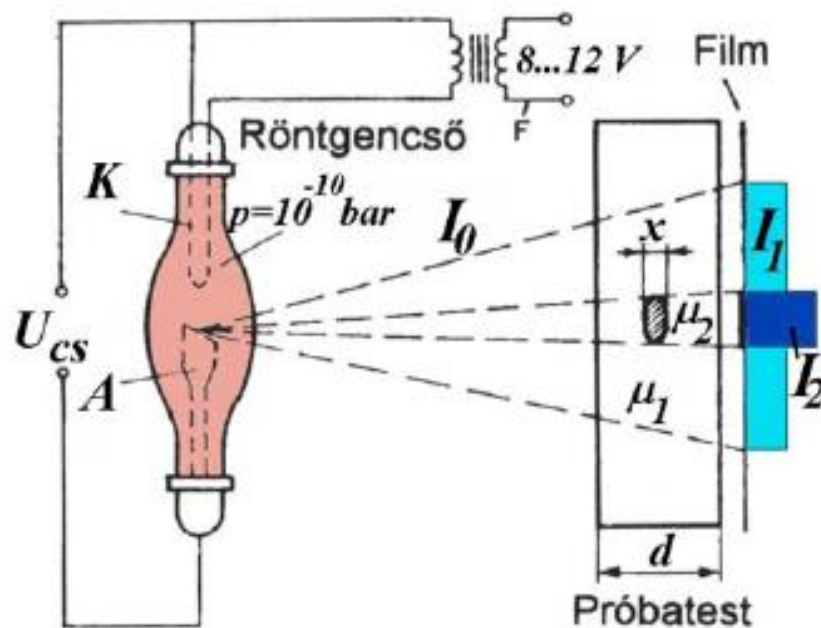

Örvényáramos vizsgálat

Örvényáramok mágneses tere és az örvényáramot keltő primer mágneses tér kölcsönhatása a hibák következtében megváltozik.

Röntgenvizsgálat

$$I_1 = I_0 e^{-\mu d}$$

$$I_2 = I_0 e^{-\mu(d-x)}$$

$$K = \frac{I_2}{I_1} = e^{\mu x}$$

Izotópos vizsgálat

Alkalmazott izotópok: Co-60, Ir-192, $\lambda \rightarrow 1$ pm.

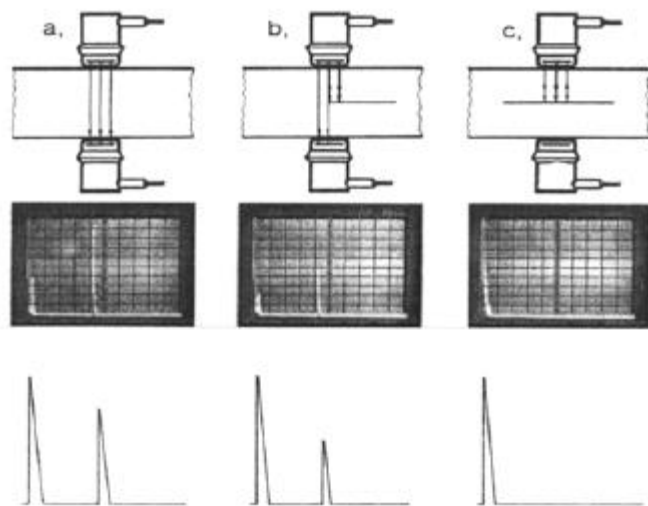
Az izotóp vizsgálat előnyei a röntgenvizsgálattal szemben:

- kisebb helyszükséglet, könnyebb hordozhatóság,
- nagyobb az átsugárzó képessége (acéloknál kb. 300 mm),
- nem igényel energiaforrást,
- ún. panoráma felvételek készítésére alkalmas (pl. egy cső teljes körvarratáról a cső középpontjába helyezett izotóppal).

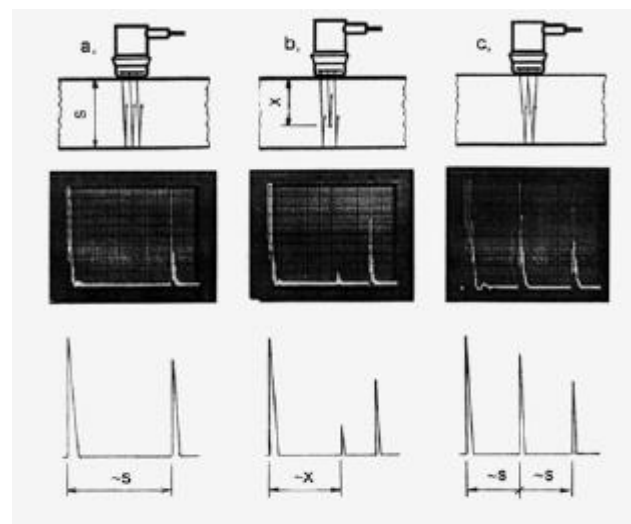
Lényegesebb hátrányai a következők:

- nagyobb a külső illetve belső élettenség,
- hosszabb expozíciós idő,
- rosszabb hibafelismerhetőség,
- változó a sugárzás intenzitása (felezési idő),
- folytonos sugárzás (nem kikapcsolható).

Ultrahangos vizsgálat

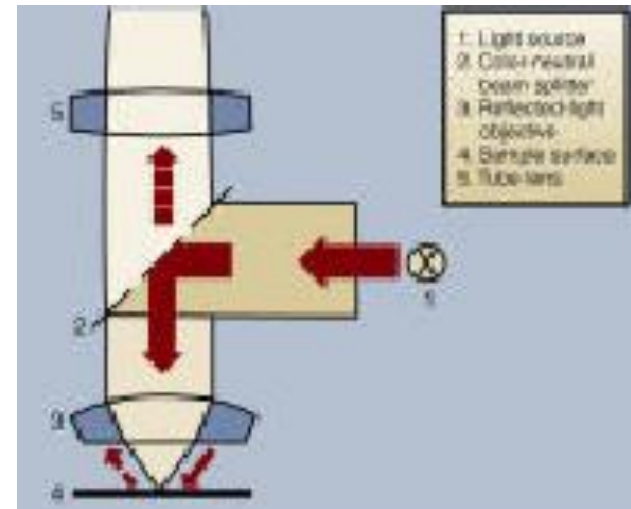
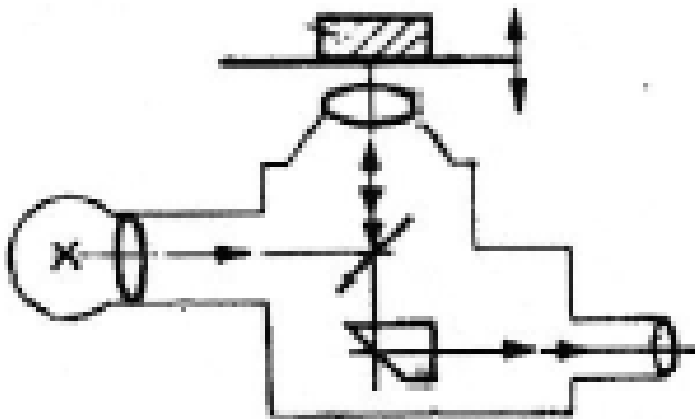
Átsugárzásos módszer

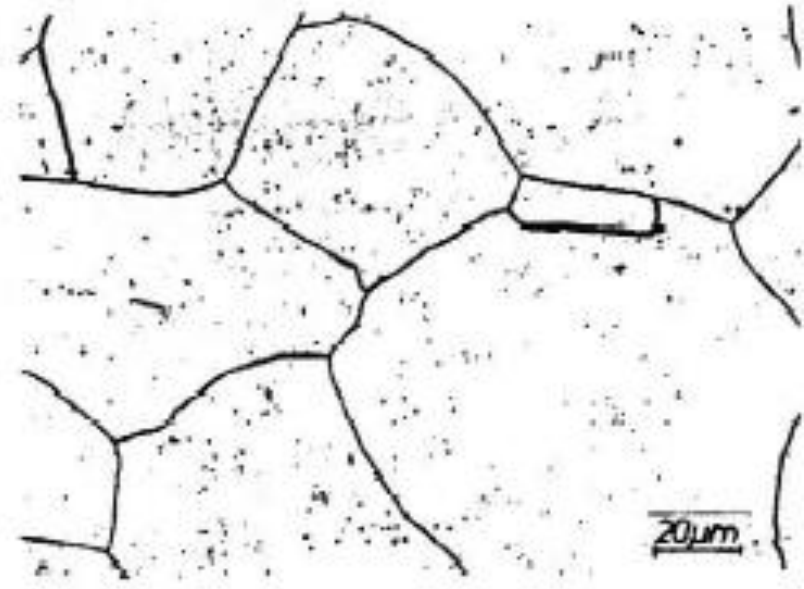
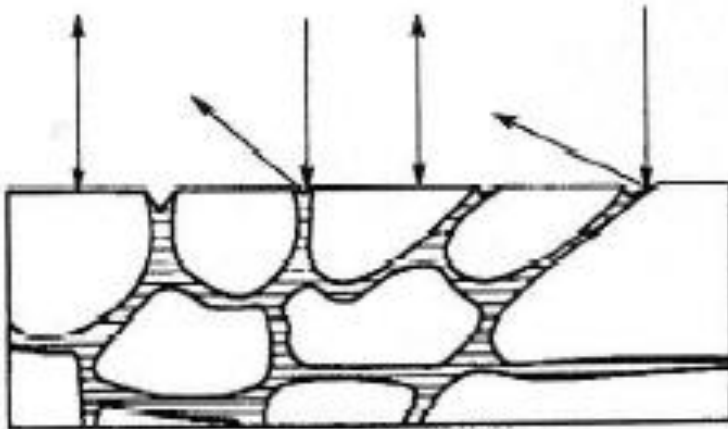

Véglap módszer

- fázisok elkülönítése
- szemcsék mérete, alakja, ezek eloszlása
- hibák (repedések, üregek, korrózió, stb.)
- vizsgálható mérettartomány: $0.5 \mu\text{m}$ -tól felfelé

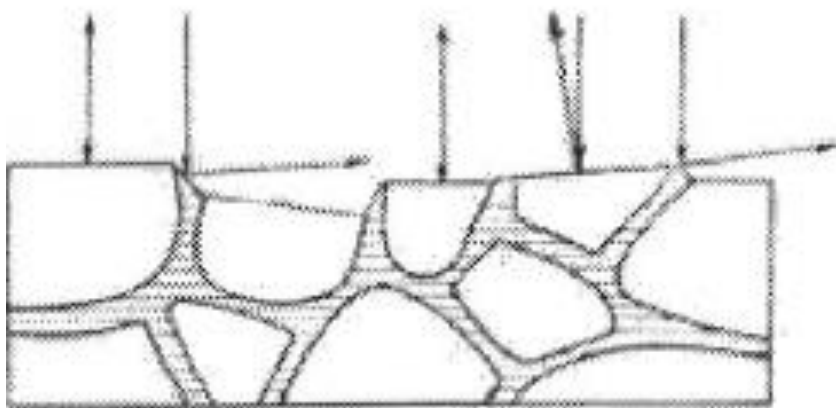

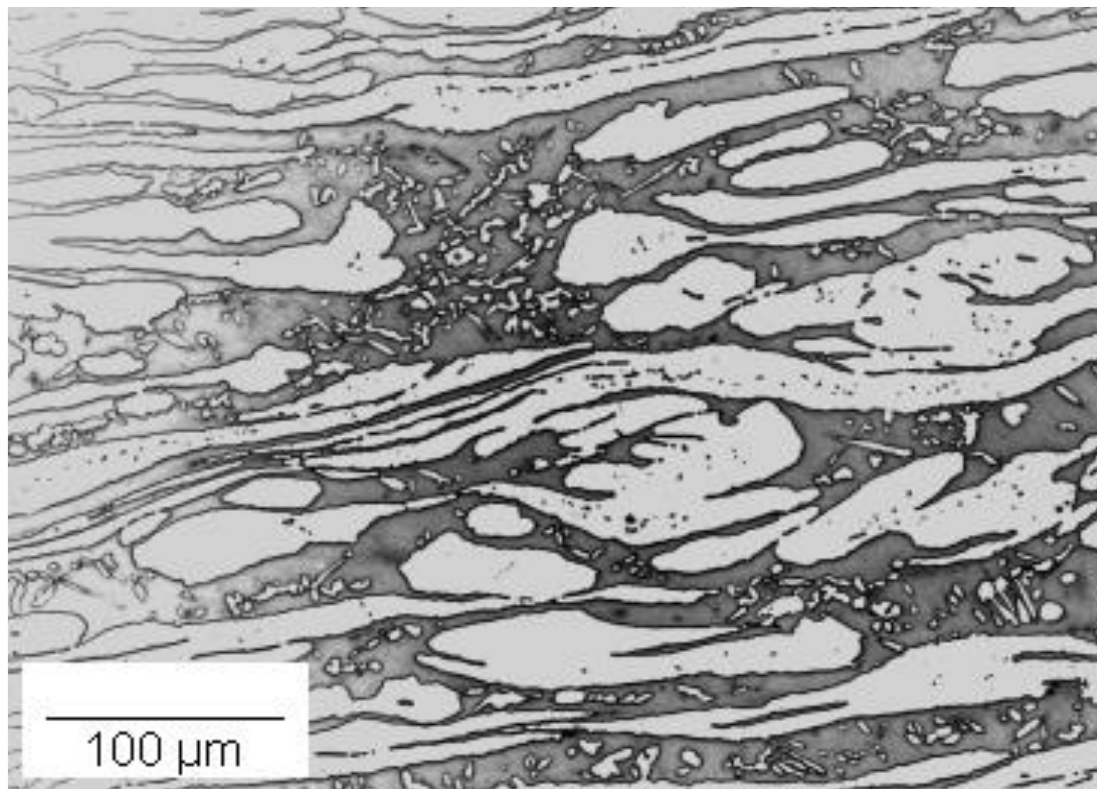

Homogén, irányfüggetlen marószer

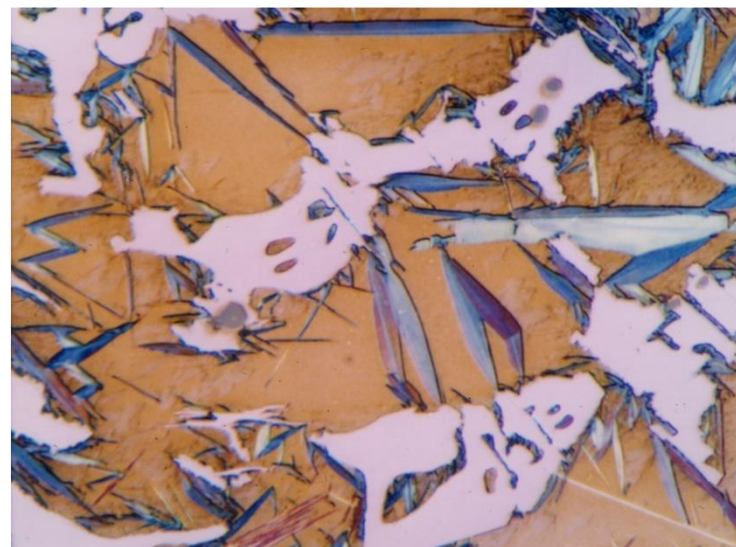
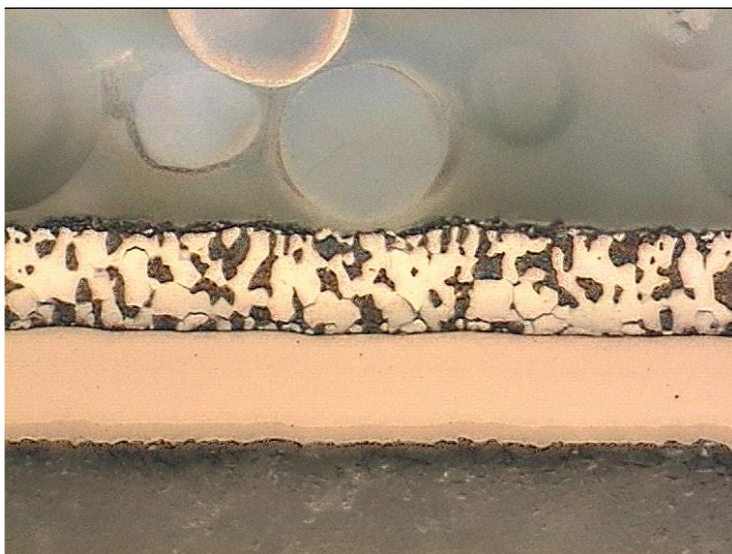

Homogén, irányfüggő marószer

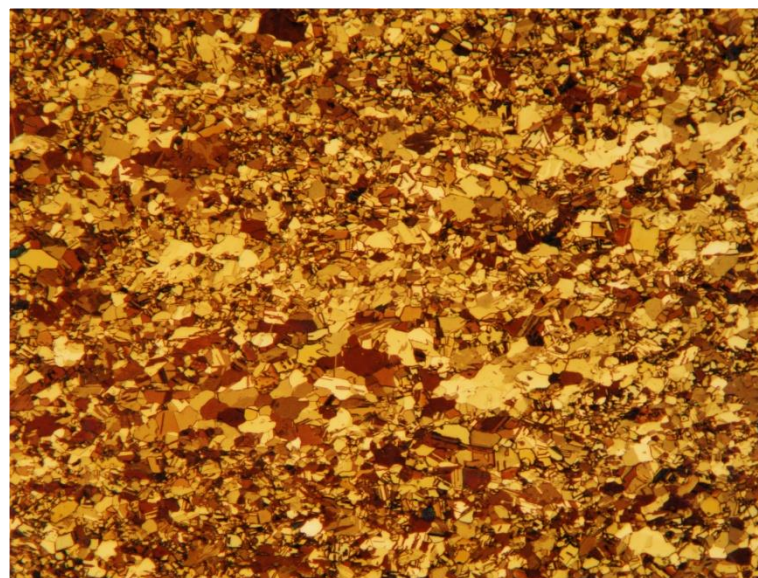

Heterogén marósszer

-Rétegfelépítés
-Rétegvastagság

-Szerkezeti felépítés

-Deformálódás mértéke/
lágýtás

Vörösréz optikai mikroszkópos képe, képlékeny alakítás előtt

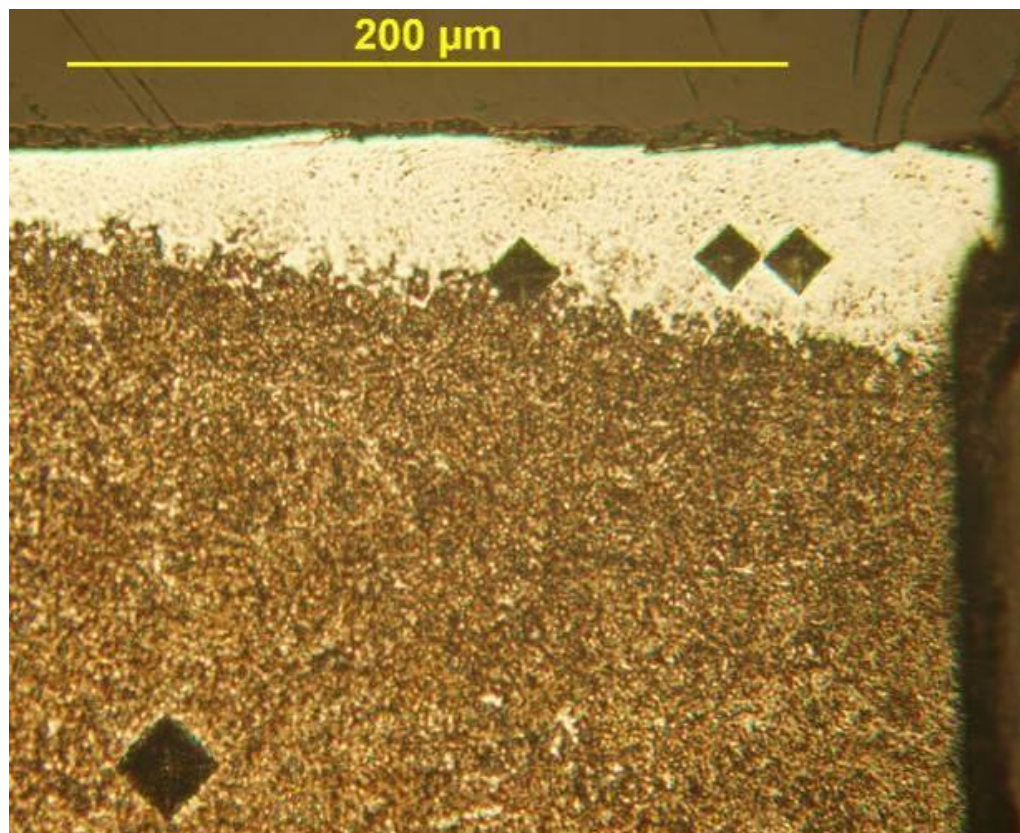
Vörösréz optikai mikroszkópos képe, képlékeny alakítás után (megjelentek a szemcsékben a csúszási vonalak)

Lemezgrafitos öntöttvas

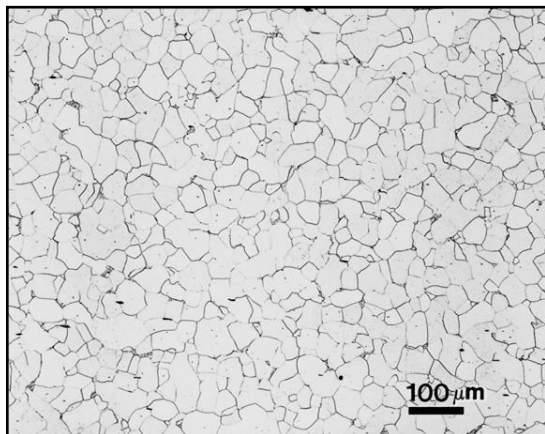

Gömbgrafitos öntöttvas

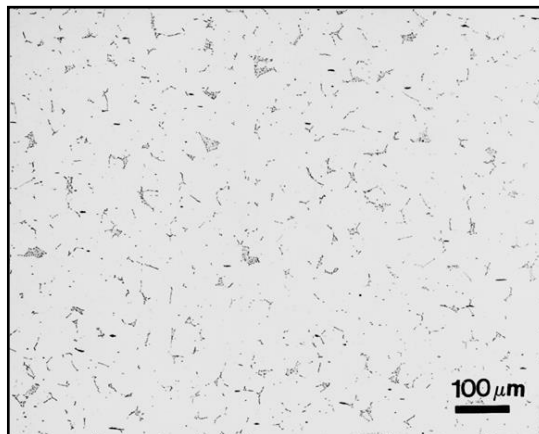
Fűrészlap felületén a köszörüléssel végzett élezés hatására kialakult kemény, felületi réteg keresztmetszeti csiszolaton

Ferrites acél

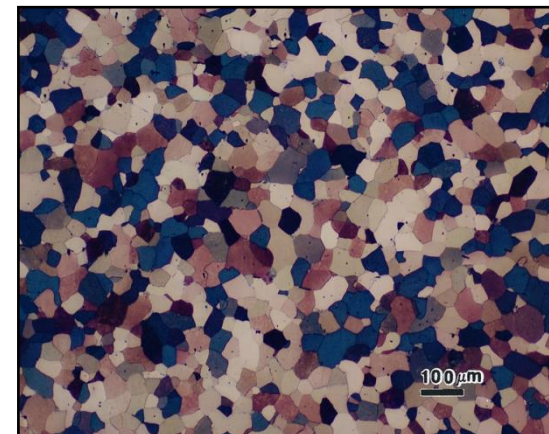
3% Nital

Ferritszemcsehatárokat és
cementitet emel ki

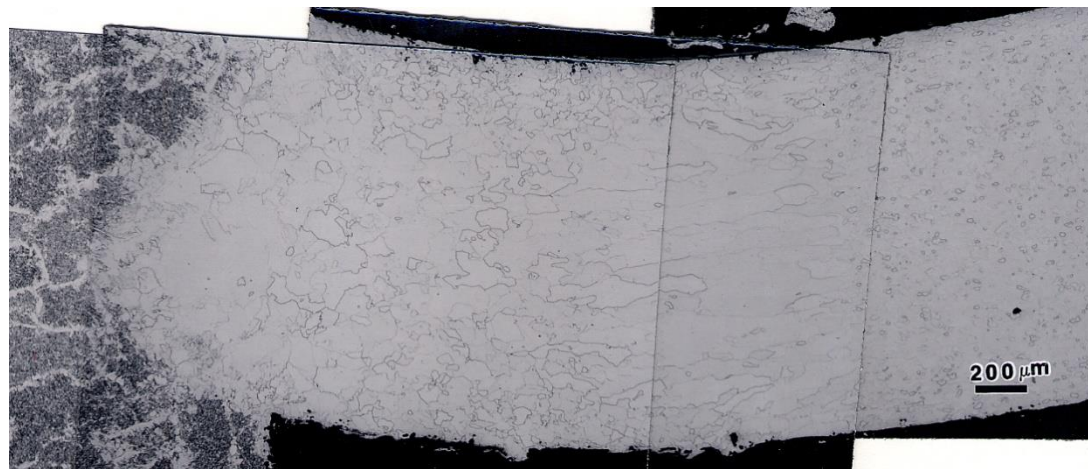
4% Pikral

Cementitet emel ki

Beraha

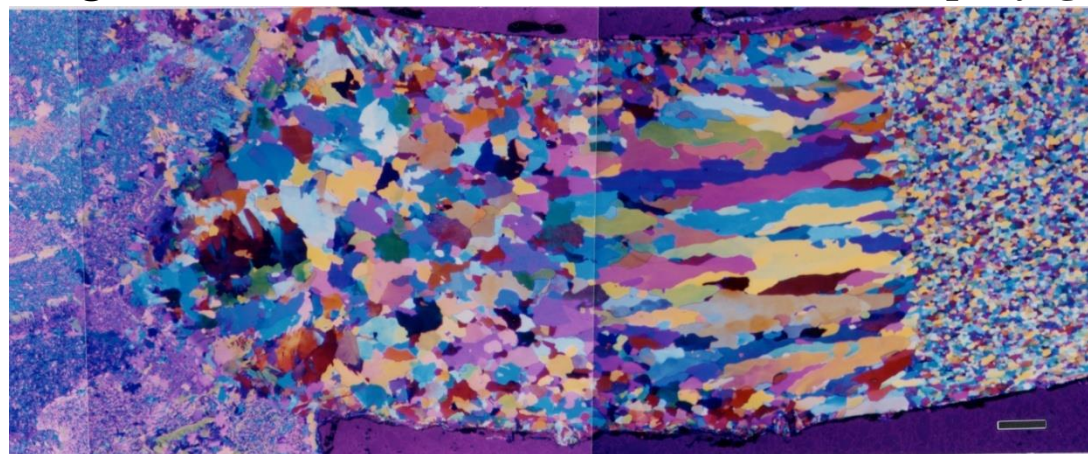
Szemcsefelületeket színez a
krisztallográfiai
szemcsebeállítástól függően

Hegesztési varrat

HAZ*

Alapanyag

A varratot 3%-os Nitallal maratták (fent), ez kívánivalókat hagy maga után. Ezzel szemben a Klemm-I szerinti marató anyag (lent) jó kontrasztot mutat. A hőhatásövezet és az alapanyag nagyon erős elhatárolódása látszik.

(A_{c1} hőmérséklet).

*Hőhatásövezet (Heat Affected Zone)